

нізовані групи можуть використовувати найсучасніші технології, впроваджувати програми інтенсивних досліджень і розробок, використовувати новітні інформаційні технології, сучасні засоби транспорту та комунікації тощо.

7. Контроль: транснаціональні злочинні організації намагаються здійснювати тотальний контроль над певною сферою кримінальної діяльності. Окремі злочинні організації намагаються взяти під свій контроль найбільш прибуткові державні підприємства, окремі галузі і навіть цілі промислові регіони.

8. Використання корупції з метою створення сприятливих умов, за яких такі групи можуть здійснювати власну діяльність. Транснаціональні злочинні організації корумпують як національних, так і іноземних посадовців осіб з метою отримання можливості вести або продовжувати економічну діяльність у якій-небудь країні або отримувати які-небудь переваги.

Виходячи з наведених ознак, транснаціональну організовану злочинність у сфері економіки можна визначити як організовану злочинну діяльність у сфері легальної та нелегальної господарської діяльності, тобто у сфері виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних благ та послуг, у тому числі під прикриттям легальної діяльності, що здійснюється у двох та більше державах, характеризується корисливими мотивами, плануванням і належною підготовкою злочинів, розвинутою структурою, наявністю спеціальної цілі - вчинення серйозних (тяжких та особливо тяжких) злочинів.

Висновки. Діяльність транснаціональних організованих злочинних угруповань перетворилась на масштабну загрозу соціальній, економічній і політичній стабільності в державі. Транснаціональна організована економічна злочинність існує в усьому світі, у різних галузях суспільного життя. Будучи пов'язаними з незаконними операціями з переміщення через державні кордони матеріальних і нематеріальних засобів, які приносять істотну економічну вигоду, злочинні організації, використовуючи сприятливу ринкову кон'юнктуру інших держав, значні розходження в системах кримінального правосуддя різних країн, сучасні комунікаційні технології, банківські системи електронних розрахунків, проникають в легальну економіку інших країн за допомогою корупційних зв'язків.

Перспективними напрямками подальших досліджень вбачаються питання вдосконалення правового регулювання, а також організаційного та методичного забезпечення діяльності правоохоронних органів у протидії транснаціональним економічним злочинам.

Література

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, покарання за неї, що доповнює Конвенцію. - К., 2003. - 56 с.

2. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрям): Закон України від 4 лютого 2004 року // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 19. - Ст. 263.

3. Вербенський М.Г. Ознаки сучасних транснаціональних злочинних організацій та транснаціонального наркобізнесу / М.Г. Вербенський, Е.В. Расюк // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць. - 2007. - № 3. - С. 1-23.

4. Вербенський М.Г. Транснаціональна злочинність: кримінологічна характеристика та шляхи запобігання: 12.00.08: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Вербенський Михайло Георгійович; Дніпропетровськ. держ. ун-т внутрішніх справ. - Дніпропетровськ, 2010. - 40 с.

5. Воронин Ю.А. Транснациональная организованная преступность / Ю.А. Воронин. - Екатеринбург: Изд-во УрГЮА, 1997. - 72 с.

6. Жаровська Г.П. Транснаціональна злочинність: джерела, ознаки, структура взаємозв'язків / Г.П. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького університету. - 2013. - Вип. 660. Правознавство. - С. 111-117.

7. Зелінська Н.А. Кримінальна глобалізація: від транснаціонального злочину до транснаціональної злочинності / Н.А. Зелінська, В.М. Дрьомін // Юридичний вісник: щоквартальний журнал. - 2011. - № 1. - С. 34-39.

8. Пшеничний І.В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. - К., 2000. - 16 с.

9. Репецкая А.Л. Транснациональная организованная преступность в сфере экономики и финансов России // Организованная преступность и коррупция: Исследования, обзоры, информация. Социально-правовой альманах. - 2000. - Вип. 1. - С. 34-38.

10. Скулиш Є.Д. Поняття транснаціональної організованої злочинності та її співвідношення з тероризмом / Є.Д. Скулиш, В.О. Глушков // Право і суспільство. - 2012. - № 2. - С. 190-194.

11. Скулиш Є.Л. Транснаціональна організована злочинність: проблема визначення та основні ознаки / Є.Л. Скулиш // Держава і право: Юридичні і політичні науки: 36. наук. праць. - 2005. - Вип. 30. - С. 444-451.

*Полянська В.С.
аспірант*

*Університету державної
фіскальної служби України
Надійшла до редакції: 14.03.2016*

УДК 347.963(477)

ІСТОРИОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІЙ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Жувака С. О.

Статтю присвячено історіографії та джерельній базі дослідження функцій прокуратури України. На підставі аналізу історичної та юридичної літератури систематизовано джерельну базу, в якій визначена

історія розвитку і становлення функцій прокуратури, яку умовно можливо поділити на три групи: перша - до-радянська; друга - радянська, третя - пострадянська.

Автором пропонується систематизувати публі-

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

кації не лише за хронологічним принципом, але й за змістовним. У зв'язку з цим, виокремлюються три категорії джерел: 1) дослідження, що стосуються історії становлення прокуратури певної доби або окремої території; 2) наукові публікації, присвячені функціям та правовим основам діяльності прокуратури; 3) джерела довідкового характеру з досліджуваної тематики, зокрема: звіди законів, витяги нормативно-правових актів, узагальнені статистичні дані, біографічні відомості, мемуари, спогади, архівні матеріали тощо.

За хронологічним принципом виділяються такі періоди розвитку органів з контрольно-наглядовими та правоохоронними функціями: зародження перших прообразів прокуратури на теренах України; дореволюційний період Російської імперії та Австро-Угорщини; доба Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Гетьманату і Директорії; післяреволюційний етап.

Автором констатується, що юридичні видання часів Російської імперії викликають інтерес з позиції засвоєння фактичного матеріалу, зокрема: відомості про державний устрій, адміністративного апарату, криміногенної обстановки, політичних процесів, економіки і структури населення країни. У зазначеній літературі ґрунтовно розглядаються питання реалізації функцій тодішньої прокуратури, що дає змогу об'єктивно усвідомити процес еволюціонування органів прокуратури на різних історичних етапах.

Встановлено, що у науковій думці радянської епохи притаманні ідеологічні штампи та стереотипи, в якій дореволюційна прокуратура розглядається переважно як репресивно-каральний орган, ключове завдання якої полягало у переслідуванні революціонерів та пригніченні трудящих.

Вітчизняну літературу щодо функцій прокуратури можливо умовно поділити на дві підгрупи: узагальнюючі публікації про діяльність прокуратури України на різних етапах її розвитку і спеціальні, у яких розкриваються окремі її напрями роботи.

Ключові слова: історіографія, джерельна база, періодизація розвитку прокуратури, функції прокуратури.

Статья посвящена историографии и источниковой базе исследования функций прокуратуры Украины. На основании анализа исторической и юридической литературы систематизирована источниковая база, определена история развития и становления функций прокуратуры.

Источниковую базу исследования функций прокуратуры Украины условно возможно дифференцировать на три группы: первая - досоветская; вторая - советская, третья - постсоветская.

Автором предлагается систематизировать публикации не только по хронологическому принципу, но и по содержательному. В связи с этим, выделяются три категории источников: 1) исследования, касающиеся истории становления прокуратуры определенной эпохи или отдельной территории; 2) научные публикации, посвященные функциям и правовым основам деятельности прокуратуры; 3) источники справочного характера по исследуемой тематике, в частности: своды законов, выписки с нормативно-правовых актов, обобщенные статистические данные, биографические сведения, мемуары, воспоминания, архивные мате-

риалы.

По хронологическому принципу выделяются такие периоды развития органов с контрольно-надзорными и правоохранительными функциями: становления первых прообразов прокуратуры на территории Украины (времена существования Киевской Руси, Литовского княжества, Речи Посполитой, Гетманщины); Дореволюционный период Российской империи и Австро-Венгрии; период Украинской Народной Республики, Западноукраинской Народной Республики, Гетманата и Директории; послереволюционный этап.

Автором констатируется, что юридические издания времен Российской империи вызывают интерес с позиции усвоения фактического материала, в частности: сведений о государственном устройстве, административном аппарате, криминальной обстановки, политических процессов, экономики и структуры населения страны. В указанной литературе подробно рассматриваются вопросы реализации функций тогдашней прокуратуры, что позволяет объективно осознать процесс эволюционирования органов прокуратуры на разных исторических этапах.

Установлено, что в научной мысли советской эпохи свойственны идеологические штампы и стереотипы, в которой дореволюционная прокуратура рассматривается преимущественно как репрессивно-карательный орган, ключевая задача которого заключалась в преследовании революционеров и угнетении рабочего класса.

Отечественную литературу относительно функций прокуратуры можно условно разделить на две подгруппы: обобщающие публикации о деятельности прокуратуры Украины на разных этапах ее развития и специальную, в которой раскрываются отдельные направления работы органов прокуратуры.

Ключевые слова: историография, источниковая база, периодизация развития прокуратуры, функции прокуратуры.

The article is devoted to historiography and source base of the functions of the Prosecutor's office. Based on the analysis of historical and legal literature a systematic source base, determine the history of development and formation of the functions of the Prosecutor's office.

Source database of the functions of the Prosecutor's office of Ukraine is conditionally possible to differentiate three groups: the first - pre-Soviet, the second - Soviet and the third - post-Soviet.

The author proposes to systematize the publication not only chronologically, but also meaningfully. In this regard, there are three categories of sources: 1) studies that deal with the history of the prosecution of a certain age or in a certain territory; 2) a scientific publication, devoted to the functions and legal basis of activities of Prosecutor's office; 3) the sources and reference material on the topic, in particular: code of laws, extracts from legal acts, General statistical data, biographical information, memoirs, memoirs, archival materials.

Chronologically the periods of development of the bodies with Supervisory and law enforcement functions are divided into: the formation of the first prototypes of the Prosecutor's office in Ukraine; the pre-revolutionary period of the Russian Empire and Austria-Hungary; the period of the Ukrainian people's Republic, Western Ukrainian people's Republic, Hetmanate and Directory; the post-revolutionary stage.

It is stated by the author that the legal publications of the Russian Empire are interesting from a position of assimilation of the factual material, in particular: information about the political system, administrative structure, crime situation, political processes, economy and structure of the country population. In the literature cited, the questions of implementing the functions of that time prosecutors are discussed and that allows us to understand the evolution of the prosecution during different historical stages.

It is determined that ideological clichés and stereotypes are common in scientific thought of the Soviet era in which the pre-revolutionary Prosecutor's office is considered to be primarily as the repressive-punitive Agency, which overriding priority were the persecution of the revolutionaries and the working class oppression.

The locally literature can be divided concerning the functions of the Prosecutor's office into two subgroups: a synthesis publication about the activities of the Prosecutor's office of Ukraine at different stages of its development and special ones that reveal the certain sectors.

Key words: *historiography, source base, the periodization of the development of the Prosecutor's office, prosecutorial functions.*

Постанова проблеми. Історіографічний аналіз літератури передбачає з'ясування, дослідження, вивчення, узагальнення та наукове висвітлення кількісного і якісного складу наукових досліджень, їхнього науково-теоретичного рівня, джерельної бази з урахуванням її інформаційної значущості. Історіографія розвитку прокуратури України є науковим аналізом юридичної та історичної літератури, присвяченої діяльності державно-владних інститутів з притаманними контролюючо-наглядовими функціями. Процес формування джерельної бази наукових досліджень прокурорської системи дозволяє здійснити якісний пошук та систематизацію матеріалу з його всебічним критичним аналізом, встановлення достовірності та інформативної цінності джерел, що має суттєве значення не лише для наукових досліджень з означеної теми, а й для подальшої побудови моделі реформування правоохоронних органів України.

Мета наукової статті полягає у систематизації джерельної бази та визначенні історіографії функцій прокуратури України.

Стан дослідження. У дореволюційній історіографії інститут прокуратури досліджувався у фундаментальних працях І. Д. Беляєва, М. М. Белявського, Є. М. Берендтса, Ф. В. Благовідова, М. А. Буцьковського, В. І. Веретеннікова, М. Ф. Владімірського-Буданова, В. О. Гагена, І. В. Гессена, О. О. Голубєва, А. Д. Градовського, В. М. Грибовського, М. С. Грушевського, В. О. Григор'єва, В. П. Даневського, Г. А. Джаншиєва, П. І. Іванова, М. В. Калачова, М. П. Карабчевського, М. М. Карамзіна, К. І. Козліної, А. Ф. Коні, О. А. Мірлеса, К. Ж. А. Міттермайера, В. М. Латкіна, К. М. Михайлова, І. В. Михайлова, В. П. Мордухья-Болтовського, М. В. Муравйова, Д. П. Нікольського, К. І. Палена, П. П. Панаєва, О. М. Познянського, С. О. Петровського, В. Є. Романовського, А. О. Соколова, А. Т. Тимановського, І. Т. Тарасова, М. А. Тура, В. Я. Фукса, Ю. Я. Хейфіца, О. П. Чебищева-Дмитрієва та інших.

Виклад основного матеріалу. Джерельну базу, в якій визначена історія розвитку і становлення функцій прокуратури, умовно можливо поділити на три групи: перша - дорадянська; друга - радянська, третя - пострадянська.

Водночас попередні публікації доцільно систематизувати не лише за хронологічним принципом, але й за змістовним. У зв'язку з цим, слід виокремити три категорії джерел: 1) дослідження, що стосуються історії становлення прокуратури певної доби або окремої території; 2) наукові публікації, присвячені функціям та правовим основам діяльності прокуратури; 3) джерела довідкового характеру з досліджуваної тематики, зокрема: звіди законів, витяги нормативно-правових актів, узагальнені статистичні дані, біографічні відомості, мемуари, спогади, архівні матеріали тощо.

Аналіз наукової та навчальної літератури дозволяє виділити періоди розвитку органів з контролюючо-наглядовими та правоохоронними функціями: а) зародження перших прообразів прокуратури на теренах України (часи існування Київської Русі, Литовського князівства, Речі Посполитої, Гетьманщини); б) дореволюційний період Російської імперії та Австро-Угорщини; в) доба Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Гетьманату і Директорії; г) післяреволюційний етап. Проте, при вивченні публікацій з предмету дослідження, ми не можемо не враховувати географічні чинники, оскільки у певні періоди територія України знаходилась під владою різних держав. Тому у нашій роботі історіографія розвитку функцій прокуратури розглядається окремо на землях, які були в складі Російської імперії, Австрії, Австро-Угорщини, республіки Польщі та Союзу Радянських Соціалістичних Республік (далі - СРСР).

Юридичні видання часів Російської імперії викликають інтерес з позиції засвоєння фактичного матеріалу, зокрема: відомостей про державний устрій, адміністративного апарату, криміногенної обстановки, політичних процесів, економіки і структури населення країни. У зазначеній літературі ґрунтовно розглядаються питання реалізації функцій тодішньої прокуратури, що дає можливість об'єктивно усвідомити процес еволюціонування органів прокуратури. Однак, змушені констатувати, що специфіка роботи прокурорів на теренах України наведеними авторами особливо не виділялась з посеред інших земель імперії. Проте, враховуючи той факт, що переважна частина України довгий час перебувала під владою Росії, що сприяло синхронному розвитку їхніх державних інститутів, вказану літературу ми активно використовували як джерельну базу під час написання дисертації.

Дореволюційна історіографія, на підставі якої досліджується періодизація формування правоохоронної системи, міститься у працях І. Д. Беляєва (Лекції з історії російського законодавства. - М., 1879), М. Ф. Владімірського-Буданова (Хрестоматія по історії російського права. - Спб., 1887), М. М. Карамзіна (Історія держави Російської. - Спб., 1819), В. М. Латкіна (Лекції з історії російського права. - Спб., 1912), Д. П. Нікольського (Державне право. - Спб., 1904).

Визначне місце для періодизації історичних подій, пов'язаних із становленням державних інститутів в Україні, належать працям видатного історика державотворця М. С. Грушевського, зокрема (Ілюстрована історія українського народу. - Спб., 1913) та (Нарис історії українського народу. - К., 1990).

Особливим надбанням є маловідома книга знаного історіографа XVIII століття Герарда Фрідріха Міллера „Історичні твори про Малоросію і малоросіян“, видану після його смерті у 1846 року, в якій розкриті особливості

державного устрою України козацької доби, де частково проливається світло на перші прообрази правоохоронної системи часів Гетьманщини [1].

Політичні процеси середини XIX століття, що мали вплив на реформування прокуратури, широко полемізувалися А. Ф. Коні. Автор висловив власне бачення передумов проведення реорганізації органів прокуратури, що було, на його думку, неминучим явищем. Він наголошував на необхідності надання прокурорам самостійності для ефективної реалізації своїх функцій [2, с. 37; 70].

У свою чергу Є. М. Берендтс дослідив зв'язок судової реформи з іншими реформами імператора Олександра II. Він як ніхто краще висвітлив кореляції державного і громадського устрою з проведенням судових реформ, у тому числі функціональної реорганізації прокуратури [3, с. 31].

Не менш вагомою для висвітлення процесів, пов'язаних з реформуванням прокуратури, стала література сучасників тих подій. Зокрема, це праці І. В. Гессена (Судова реформа. - СПб., 1905), В. О. Гагена (Нариси з історії сенату в XIX столітті. - СПб., 1911), В. П. Данєвського (Наше попереднє слідство, його недоліки і реформа. - М., 1895), Г. А. Джаншиєва (Основи судової реформи: (до 25-річчя нового суду). - М., 1891), М. П. Карабчевського (Поблизу правосуддя. - М., 1908), К. І. Козліної (За півстоліття. 1862-1912 рр. - М., 1913), Карла Жозефа Антона Міттермаєра (Законодавство та юридична практика в новітньому їх розвитку у відношенні до кримінального судочинства. - СПб., 1864), К. І. Палена (Записка міністра юстиції Палена з приводу зміни підсудності справ про злочини проти посадових осіб. - СПб., 1878), П. П. Панаєва (Нові судові установи. - СПб., 1884), І. Т. Тарасова (Поліція в епоху реформ. - М., 1885) та інші.

Для вивчення історичного минулого прокуратури великого значення набуває посібник для прокурорської служби (Прокурорський нагляд в його устрої та діяльності. - М., 1889) міністра юстиції та генерал-прокурора М. В. Муравйова, який став базовим не лише при дослідженні функцій прокуратури дореволюційної Росії, але й періоду виникнення і поширення прокуратури у країнах Європи [4, с. 151-239].

Для висвітлення прокурорського нагляду у пореформену епоху особливу цінність має праця М. О. Буцьковського (Нариси судових порядків за статутами 20 листопада 1864 року. - СПб., 1874). У книзі наводиться розділ „Діяльності прокурорського нагляду внаслідок від'єднання обвинувальної влади від судової, в якому розповідається про осіб прокурорського нагляду як представників органів обвинувальної влади та правила їх діяльності, заходи участі прокурорського нагляду при порушенні кримінальної справи, властивості прокурорського нагляду відносно попереднього розслідування та судового слідства, вплив обвинувальної влади на винесення вироку та виправдання підсудного [5, с. 393; 397, 406, 415, 429, 445].

Однаково цікавими є праці О. М. Познянського (Записка про реорганізацію прокурорського нагляду. - Рига, 1895), К. М. Михайлова (Слідство, прокуратура і захист у справі. - СПб., 1900), І. В. Михайлова (Судове право як самостійна юридична наука. До питання про систему юридичних наук). - 1908. - СПб., 1908), А. О. Соколова (Практичне керівництво для судових слідчих. - Вільна, 1894), В. Я. Фукса (Суд і поліція. - М., 1889), О. П. Чебищева-Дмітрієва (Російське кримінальне судочинство за судовими статутами 20 листопада 1864 року. - СПб., 1875).

Радянську історіографію можливо умовно поділити за хронологічним критерієм на ту, у якій йдеться про діяльність прокуратури до 1917 року і ту, що після.

Стосовно першої підгрупи джерел, слід зауважити, що наукові думці радянської епохи притаманні ідеологічні штампи та стереотипи. У ній дореволюційна прокуратура розглядається переважно як репресивно-каральний орган, ключове завдання якої полягало у переслідуванні революціонерів та пригніченні трудящих, що, зрозуміло, не завжди відповідало об'єктивним реаліям.

Змушені констатувати, що в СРСР дослідження функцій прокуратури дорадянського періоду не вважались актуальними. Проте, не слід стверджувати, що тодішня історично-правова наука уникала питання розвитку дореволюційної прокуратури. Наведені аспекти висвітлювались у роботах Є. В. Анісімова, Г. М. Анпілогова, Л. О. Стешенко, К. О. Софроненко, М. О. Воскресенського, М. П. Єрошкіна, Б. В. Віленського, М. Г. Коротких, Н. М. Єфремової, П. Ф. Щербини, Н. В. Черкасової, О. І. Чистякова, С. В. Юшкова.

У радянських публікаціях особливості функцій прокуратури України здебільшого розглядалися із загальної позиції еволюційного розвитку державного апарату царської Росії. Особливо проблемі становлення прокуратури в українських землях майже не розглядалися.

Друга підгрупа публікацій є набагато більшою. У ній описується становлення, розвиток, структура, компетенції та організаційно-правова діяльність радянської прокуратури. Серед авторів таких праць були: М. І. Андріанов, В. Г. Асташков, В. І. Басков, А. В. Борецький, О. Д. Васильєв, Л. М. Гусєв, Т. М. Добровольська, С. А. Ємельянов, О. Ф. Козлов, Ю. В. Кореневський, О. І. Ляхович, Т. В. Малькевич, М. П. Маляров, В. Г. Мелкумов, К. О. Мокричов, Л. О. Ніколаєва, С. Г. Новіков, О. І. Орловська, Л. М. Репкін, А. Л. Рівлін, Р. А. Руденко, О. П. Савонов, І. Фалькевич, Г. М. Ясинський.

Аналізуючи пострадянську історіографію, помічаємо, що одним із перших базових досліджень, присвячених історії прокуратури, є монографія С. М. Казанцева (Історія царської прокуратури. - СПб., 1993). Автор опрацював генезис дореволюційної прокуратури з моменту її створення Петром I до падіння самодержавства. Використовуючи законодавчі акти досліджуваного періоду, опубліковані архівні документи, мемуарні джерела, історичну та юридичну літературу, С. М. Казанцев розкрив причини та умови виникнення і розвитку російської прокуратури, її особливості. Виняткова увага приділяється вивченню основних напрямів діяльності пореформеної прокуратури: нагляд за дізнанням та слідством, підтримання державного обвинувачення. Науковець здійснив порівняльний аналіз реалізації функцій прокуратури Російської імперії, Франції, Великобританії, Австро-Угорської імперії та інших європейських держав того часу. Проте, у наведеному дослідженні органи прокуратури, які функціонували на території України, жодним чином не виокремлюються, а розглядаються в сукупності з іншими землями Російської імперії [6]. Наукові здобутки С. М. Казанцева послужили основою для подальших досліджень прокуратури дореволюційного періоду українськими, російськими та білоруськими науковцями.

Вагомий внесок в українській науці щодо вивчення історії функцій прокуратури зробив В. В. Сухонос. У публікаціях „Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку» [7] та „Організація і діяльність прокуратури в

Україні: історія і сучасність» [8] та інших. Автор провів системний аналіз умов виникнення прокуратури та основних етапів її розвитку на території України. Науковець дійшов висновку, що з середини XIX століття основною функцією прокуратури було здійснення нагляду для сприяння єдиному розумінню і застосуванню законів, що було спрямовано на зміцнення абсолютистської форми державного правління.

Особливе місце напрацювань щодо еволюціонування функцій прокуратури України належить В. О. Боняк у роботі (Конституційно-правові засади організації та функціонування органів охорони правопорядку України: проблеми теорії і практики. - Х., 2016), яка поглиблено дослідила конституційно-правові основи організації та функціонування органів охорони правопорядку, зокрема прокуратури, засади організації та завдання органів охорони правопорядку України. Науковець здійснила історичну реконструкцію процесів утворення та діяльності органів, які виконували карально-репресивні та правоохоронні функції на теренах України [9].

Значущою є дисертація М. І. Мичко (Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури України. - Х., 2002) [10], присвячена дослідженню функцій прокуратури й організаційному устрою прокурорської системи України. На підставі історико-правового аналізу інституту прокуратури, особливостей його виникнення й розвитку української державності, автор переконує про необхідність запровадження функціонування прокуратури за змішаним типом, для якої функція обвинувачення (кримінального переслідування) і функція нагляду за виконанням і дотриманням законів є пріоритетними й рівнозначними. У роботі розкривається змістовна сторона функцій, що реалізуються прокуратурою України.

Особливе місце у визначенні функцій прокуратури посідає робота Н. Ч. Цакадзе (Прокуратура в системі органів державної влади в Україні: статус, функції, перспективи реформування. - К., 2015), у якій проаналізовано функції прокуратури у контексті Європейських стандартів. Автором відстоюється позиція, що прокуратура внаслідок специфіки своїх функцій не належить до жодної з „гілок влади”, оскільки вона становить державну єдину централізовану багатофункціональну систему, статус та роль у державі якої визначаються цілями і задачами її діяльності, і яка, маючи певні владні повноваження, є самостійною і незалежною в системі органів державної влади [11].

Висновок. Таким чином, можемо констатувати, що для вивчення історії розвитку функцій прокуратури України існує достатній обсяг джерельної бази, що надає можливість провести повне, об'єктивне, системне та комплексне наукове дослідження. Для успішного реформування правоохоронної системи в Україні, важливим є історико-правовий аналіз наукової думки, врахування національних традицій та попереднього досвіду формування контрольно-наглядових функцій правоохоронних органів на теренах України у різні часи.

Література

1. Миллер, Г. Ф. Исторические сочинения о Малороссии и малороссиянах Г. Ф. Миллера, бывшего историографа российского, написанные на русском и немецком языках и хранящиеся в Московском главном архиве Министерства иностранных дел / Г. Ф. Миллер. - М.: О-во истории и древностей рос., 1846. - 108 с.
2. Кони, А. Ф. Отцы и дети судебной реформы: (К

пятидесятилетию судеб. уставов) / А.Ф. Кони. - Москва: т-во И.Д. Сытина, 1914. - 296 с.

3. Берендтс, Э. Н. Связь судебной реформы с другими реформами императора Александра II и влияние ее на государственственный и общественный быт России / Э. Н. Берендтс. - Петроград: Сенат. тип., 1915. - 202 с.

4. Муравьев, Н. В. Прокурорский надзор в его устройстве и деятельности: Пособие для прокурор. службы / [Соч.] Н.В. Муравьева, прокурора Моск. судеб. палаты. Т. 1. - Москва: Унив. тип., 1889. - 1 т.; Прокуратура на Западе и в России. - 1889. - 552 с.

5. Буцковский, Н. А. Очерки судебных порядков по уставам 20 ноября 1864 года: С портр. авт. / Соч. сенатора Н. Буцковского. - СПб.: тип. Скарятин, 1874. - 616 с.

6. Казанцев, С. М. История царской прокуратуры / С. М. Казанцев; Санкт-Петербургский гос. ун-т. - СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 1993. - 216 с.

7. Сухонос, В. В. Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку: монографія / В. В. Сухонос. - Суми: Університетська книга, 2008. - 448 с.

8. Сухонос, В. В. Організація і діяльність прокуратури в Україні: історія і сучасність / В. В. Сухонос. - Акад. прокуратури України при Генер. прокуратурі України ат ін. - Суми: Університетська книга, 2004. - 346 с.

9. Боняк В. О. Конституційно-правові засади організації та функціонування органів охорони правопорядку України: проблеми теорії і практики: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.02. - конституційне право, муніципальне право / В. О. Боняк. - ХНУВС. - Х, 2016. - 500 с.

10. Мичко, М. І. Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури України: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра юрид. наук. 12.00.10. - судоустрій, прокуратура та адвокатура / М. І. Мичко. - Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2002. - 38 с.

11. Цакадзе, Н. Ч. Прокуратура в системі органів державної влади в Україні: статус, функції, перспективи реформування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. - судоустрій, прокуратура та адвокатура / Н. Ч. Цакадзе. - Акад. адвокатури України. - К., 2010. - 15 с.

*Жувака С. О.
Детектив
Національного антикорупційного
бюро України
Надійшла до редакції: 15.03.2016*